

ALS EEN TBS'ER NOG
ÉÉN KEER DE KANS KRIJGT...

NATAN Z.

ARJAN ALBERTS

XANDER

THRILLER

PROLOOG

Augustus 2002

Ze fluisterden zachtjes, zodat hun moeder hen niet kon horen. Als ze 's avonds boven de was kwam ophangen, hoorde ze elk geluidje. Suus zat op de kamer van haar tweelingbroertje, het speelbord stond tussen hen in.

'Jij bent,' zei ze ongeduldig.

Ze hoorden iets op de trap. 'Het is mama,' fluisterde hij. 'Snel, naar je kamer!'

Suus kroop door het deurtje van de inloopkast die hun kamers met elkaar verbond. Ze had het deurtje nauwelijks gesloten toen ze een vreemde stem hoorde. Iemand kwam de kamer van haar broertje binnen.

'Hallo. Alles goed hier?' Het was de stem van een man, hij klonk kalm en zelfverzekerd. Wie kon dat zijn? Ze hadden 's avonds nooit bezoek.

Ze gluurde door het kiertje van de deur.

'Hoi,' zei haar broertje timide. 'Wie ben jij?' Suus zag dat hij de blik van de man ontweek.

'Ik ben een vriend van je moeder. Ik kwam even kijken hoe het gaat.'

Haar broertje leek gerustgesteld en keek de man nu aan.

Suus kneep haar ogen samen terwijl ze de vreemdeling vanuit haar schuilplek gadesloeg. Het boord van zijn witte overhemd sloot naadloos rond zijn zongebruinde hals. Felblauwe ogen staarden naar haar broertje. Zijn blik was rustig, voldaan.

'Ik ga zo slapen,' zei haar broertje, 'ik maak alleen dit nog even af.'

'Wat speel je?'

'Chaturanga.' Hij keek geconcentreerd naar de stukken.

De man bleef staan en zei niets.

'Kan jij schaken?'

*De man glimlachte. 'Ja, dat doe ik graag.'
'Chaturanga is net als schaken. Hetzelfde bord en evenveel stukken.
Wel andere stukken. De koningin is een generaal en de lopers zijn oli-
fanten. Dat is eigenlijk veel mooier, vind je ook niet?'*

'Met wie speel je?'

Suus hield haar adem in.

'Wil je het proberen?' zei haar broertje.

*De man knikte. 'Ja, dat is goed.' Hij nam plaats op haar stoel en keek
rond in de kamer. Suus durfde niet te bewegen. Ze staaarde met inge-
houden adem naar de hals van de man met daaronder het smetteloze
wit van zijn overhemd. Vlak naast het bovenste knoopje zat een rood
vlekje.*

'Waar is mama?' vroeg haar broertje.

'Ze is beneden,' zei de man. *'Ze kon even niet naar boven komen. Ze
is nogal ziek.'*

'Ja,' zei haar broertje, *'mama is erg ziek. Ze heeft hiv, net als ik. Dat
heb ik gekregen van haar, toen ik geboren werd.'*

*De man keek hem indringend aan. 'Dat spijt me heel erg jongen.
Ziek zijn is niet fijn.' Zijn pupillen werden groter. 'Weet je wat ik zou
doen als ik zo ziek was?' Haar broertje schudde langzaam zijn hoofd
terwijl de man zich over de tafel naar hem toe boog. Hij fluisterde,
Suus kon hem nauwelijks verstaan. 'Als ik ooit zo ziek was, zou ik me-
zelf helpen, net als jouw mama. Net als jou...'*

Vijftien jaar later

HANNAH

Haar hart kroop naar haar keel toen de deur meegaf en de indringende sigarengleur de kamer uitstroomde. Ze wist dat dit haar kans was en dat ze snel moest handelen. Maandenlang had ze getimed hoelang hij wegbleef van een bezoek aan P.G.C. Hajenius, zijn vaste tabakswinkel. Dat was nooit meer dan acht en een halve minuut geweest. En nu het buiten koud was, zou hij doorlopen. Zijn record lag net onder de zeven minuten.

Het was vrijwel donker in de werkkamer. Hannah liet het licht uit. Vanaf de straat waaraan het laatzeventiende-eeuwse grachtenpand lag, was de werkkamer goed zichtbaar. Door de hoge raampartijen in de scheefgezakte gevel had je overdag een prachtig uitzicht over de Amstel. In de late namiddag van deze winterdag hingen de lichtjes van de stadslantaarns als lampionnen in de ingevallen duisternis. Ze wierpen een zachte gouden gloed over het water, de bruggetjes en de aangemeerde bootjes.

Op het bureau van Reinier stonden de ordners met zaken waaraan hij vandaag had gewerkt. Zo meteen, als hij terugkwam, zou hij doorwerken. Vaak deed hij dat tot diep in de nacht. Reinier werkte geregeld meer dan tachtig uur in de week.

Zijn werkkamer was zijn privédomin. Zelfs de schoonmaakster had er geen sleutel van. Toch zag Hannah, op de schaarse momenten dat ze in de kamer was, dat het er schoner was dan waar ook in het huis. Het enige wat opviel was de geur van La Paz, het sigarenmerk dat hij al meer dan twintig jaar rookte. Naast zijn werk was dat zijn enige verslaving en daarmee ook zijn zwakke plek. In de loop der jaren had ze gemerkt dat hij soms, als hij zonder La Paz zat en nieuwe ging kopen, vergat zijn werkkamer af te sluiten. Dat was haar enige kans om bij het dossier te komen. En vanavond had hij voor het eerst in maanden zo'n moment van onachtzaamheid.

Met het lampje van haar mobiele telefoon op de zwakste stand las ze vlug de dossiernamen die in sierlijke letters op de ruggen van de ordners geschreven stonden. Reinier werkte aan veel zaken tegelijk, maar de belangrijkste zaak zat er niet tussen. In paniek schoten haar ogen naar alle hoeken van de kamer. Waar had hij in vredesnaam dat dossier liggen? Hij moest er vandaag mee bezig zijn geweest, de zaak diende volgende week en hij zou zijn cliënt morgen bezoeken.

Terwijl ze zich achter zijn bureau een weg zocht door het halfduister, bleef haar voet ergens achter haken. Met een luide klap sloeg ze voorover tegen de eiken vloerdelen. Haar telefoon schoot over de grond en kwam abrupt tot stilstand bij de met lijvige boeken gevulde wandkast. Terwijl ze met een van pijn vertrokken gezicht overeind kwam om hem op te rapen, zag ze in het zwakke schijnsel de titel van een van de boeken op de onderste plank oplichten: *Gebeden van de doden*.

Ze zette het lichtje iets feller en scheen op de ravage achter haar. Over de grond verspreid lagen dossiermappen die uit Reiniers zware aktetas waren gevallen. Alle stukken voor morgen die hij netjes in zijn tas had opgeborgen, lagen nu in een chaotisch tafereel aan haar voeten. Ze hapte naar lucht en begon instinctief de papieren die half uit de mappen staken terug te schuiven. De ene na de andere map duwde ze in de aktetas. Verdomme, wat als hij een bepaalde volgorde had gehanteerd? Reinier deed immers alles systematisch. Hij was een en al zorgvuldigheid en zij, zij was de chaos in zijn leven. Zij wist hem altijd te verrassen en zorgde voor de dynamiek in hun relatie. Ze dreef hem soms tot waanzin, maar haalde hem ook uit zijn eigen kleine wereld en bezorgde hem momenten waarop hij echt gelukkig was. Maar nu had ze een grens overschreden – ze bevond zich niet alleen in zijn domein maar ze veroorzaakte ook daar wanorde.

Niks aan te doen. Zonder lang nadenken veegde ze de laatste papieren bij elkaar en schoof ze in de enige dossiermap die nog over was. Terwijl ze hem in het laatste lege vak van de aktetas stak, gleed haar blik over de dossiernaam. Haar hart sloeg over. Daar stond het.

Natan Z.

Reinier was nu vijf minuten weg, zag ze op haar telefoon. Even twijfelde ze. Toen sloeg ze de map open en bladerde razendsnel door de papieren die ze eerder bij elkaar geraapt had. Ze waren genummerd, maar veel nummers ontbraken. Het waren waarschijnlijk losse documenten en foto's uit een veel groter dossier. Met afgrijzen keek ze naar afbeeldingen van verminkte lichamen en ledematen. Koortsachtig bladerde ze door, op zoek naar een specifiek stuk. Ze was bijna door de stapel heen toen ze een juichkreet nauwelijks kon onderdrukken. Opgewonden las ze de titel van het document: 'Rapportage pro Justitia'. Dit was waarnaar ze gezocht had, het rapport waarin de persoonlijkheid van Natan Z. beschreven stond. Alle informatie die ze nodig had, inclusief een beschrijving van zijn jeugd, zat in dit verslag. Met haar mobieltje maakte ze foto's van alle vijftien pagina's die het document telde. Op het moment dat ze de rapportage met de dossiermap terug in de aktetas wilde schuiven, hoorde ze beneden de voordeur opengaan.

REINIER

Hij liep met twee treden tegelijk de trap op. Hij had zijn hand al op de deurklink toen hij in het vale licht aan het einde van de gang een schim meende te zien. Nu pas realiseerde hij zich dat hij vergeten had zijn werkkamer af te sluiten. Voorzichtig liep hij naar het zwakke licht dat vanuit de openstaande deur van Hannahs kamer, vijf meter verderop, door de duisternis de hoge smalle gang in gezogen werd.

Zij en hij werkten in compleet andere werelden. Zo georganiseerd als hij was, zo'n chaos heerste er bij haar. Overal lagen boeken en stapels papieren, en de oude fauteuils die ooit bij Hannahs tante door de katten kaal gekrabd waren, stonden in schrill contrast met de statige meubels die zijn kamer allure gaven.

Ze zat zoals ze altijd zat, met haar laptop op schoot in de nis bij het raam dat overdag zicht bood op de grote bloementuin, haar rug tegen de muur en haar knieën licht opgetrokken. Het was haar hoekje, waar ze ondersteund door kussens rustig kon werken. Op de grond naast haar stond een kleine olielamp. Het flakkerende vlammetje deed alles in de duisternis licht bewegen. Of, zoals Hannah dat zo mooi kon zeggen, haar omgeving kwam tot leven. En die ambiance had ze nodig om de juiste woorden te vinden.

Ze schreef thrillers en had al diverse bestsellers op haar naam. Haar laatste succes dateerde echter alweer van vijf jaar geleden. Haar uitgever was lang coulant geweest, maar verwachtte nu wel spoedig een nieuwe kaskraker. Die druk werkte bij Hannah alleen maar averechts. Ze werd er onrustig van en twijfelde over alles. Reinier zag zijn vrolijke, evenwichtige vrouw langzaam veranderen in een kwetsbaar wezen. En hoe graag hij haar ook wilde helpen, hij kon haar dan het beste met rust laten. Machteloos moest hij toezien hoe ze soms dagenlang in het luchtledige staarde, op zoek naar inspiratie.

Maar vanavond leek ze anders. Ze keek geconcentreerd naar haar

scherm en merkte hem niet eens op, alsof hij passeerde aan de verre randen van haar universum – niet een wereld waarin ze radeloos op zoek was naar inspiratie, maar een wereld waarin alles tot leven kwam.

SUUS

Haar lange kastanjebruine haar wapperde in de wind terwijl ze door de polder fietste. Een beige hoofdband beschermde haar voorhoofd en oren tegen de snijdende kou en aan haar handen droeg ze met wol gevoerde handschoenen. Haar olijfgroene parka viel tijdens het fietsen tot bijna over haar knieën en hield haar bovenbenen lekker warm.

De strenge vorst hield nu al ruim een week aan en had het polderlandschap in een sprookjeswereld veranderd. De met rijp bedekte rietstengels glinsterden in het eerste ochtendlicht en boven de horizon hing een turquoise lucht die spoedig diepblauw zou worden. Suus hield van deze mooie koude winterdagen en de stilte vlak voor het aanbreken van een nieuwe dag. Hier, ver weg van de drukke stad, leek het alsof de eerste zonnestralen er alleen voor haar waren.

Suus de Bruyn was tweeëntwintig en werkte sinds twee weken als sociotherapeutisch medewerker in De Maarsseveensekliniek, een Forensisch Psychiatrisch Centrum waar tbs'ers behandeld en voorbereid werden op een terugkeer naar de maatschappij. Tijdens haar studie Sociaal Pedagogische Hulpverlening had ze stage gelopen in de kliniek en na het behalen van haar diploma had ze kort na de jaarwisseling een aanstelling met een proeftijd van een half jaar gekregen. Ze was begonnen op de afdeling Corridor, waar ze ook haar stageperiode had doorgebracht, maar vanwege een onderbezetting op de afdeling Zebra was gisteren besloten dat ze vanaf komende maandag het team op die afdeling zou versterken. Op beide afdelingen woonden patiënten met een persoonlijkheidsstoornis. Veel van hen werden behandeld voor een seksueel delict. Vandaag zou ze alvast kennismaken met het team en met de patiënten van haar nieuwe afdeling.

Midden in niemandsland doemde de Maarsseveensekliniek op.

Suus reed het terrein van de tbs-kliniek op en zette haar fiets in de stalling. Om tien uur zou ze het team en de patiënten op de afdeling Zebra bezoeken. Maar eerst ging ze nog even naar haar eigen afdeling omdat Maria vandaag jarig was. Maria kende ze al ruim anderhalf jaar, nog van voordat ze bij de kliniek werkte. Ze traiden samen bij dezelfde atletiekvereniging en via Maria was ze aan haar stageplaats gekomen.

Ze stapte de warme hal in, begroette Manuel die achter het glas in de portiersloge zat en hield haar personeelspas voor de paslezer. Het lampje sprong op groen.

Op haar afdeling hingen slingers en uit een radio klonk muziek. Op de lange houten tafel in de keuken stonden twee aangesneden taarten. Suus schoof een stuk chocoladetaart op een schotelje en schonk een kop koffie in. In de woonkamer naast de keuken was de gezamenlijke dagopening van het team en de groep van acht patiënten begonnen. Dat was een dagelijkse bijeenkomst waarin ze met elkaar de bijzonderheden van de afgelopen dag en de komende dagen bespraken.

Suus hoorde dat Dekker, een cannabisverslaafde, het woord nam.

‘Ik pis niet in dat potje als de urinecontrole te laat wordt aangezegd. Ik kan niet pissen als ik druk voel. En als het niet voor twaalf uur lukt, schrijven jullie het op als een positieve UC.’

‘Ik snap jouw probleem niet Dekker,’ reageerde een andere patiënt, die iedereen ‘De Vinger’ noemde. ‘Jij zit de hele dag aan de wiet. In al die jaren dat ik je ken, heb je nog nooit een negatieve UC gehad. Het maakt geen reet uit of je het op tijd weet of niet, jij scoort altijd positief.’

‘Daar gaat het niet om!’

‘Waar gaat het volgens jou dan om, Dekker?’

‘Om het principe. Wij moeten ons aan de regels houden dus zij ook.’

‘Alsof jij je aan de regels houdt, je trekt je nergens een reet van aan.’

‘Wat is er toch met die reet van jou, Vinger? Weet je wat je met die reet kunt doen?’

Suus hoorde iedereen hard lachen. Toen greep Mark, een van haar collega’s, in. ‘Oké heren, zo kan-ie wel weer. Wat jullie in je vrije tijd

doen hoeven jullie niet met ons te delen. Tenzij het natuurlijk echt niet door de beugel kan.'

Opnieuw werd er gelachen.

'Dekker,' zei Mark, 'we zullen je UC van gisteren niet meerekenen. Daar is iedereen blij mee want dan scoort de afdeling gemiddeld weer lager. De eerstvolgende controle melden we je om acht uur 's ochtends, dan heb je de hele ochtend om te plassen.'

'Om acht uur is hij nog zo stoned als een garnaal,' grapte De Vinger, 'hij krijgt zijn pik nooit voor tien uur in dat potje.'

De stem van Mark kwam amper boven het gejoel uit. Toen hoorde Suus stoelen schuiven en wist ze dat de dagopening was afgelopen. Maria kwam als eerste de keuken inlopen. Ze had een grote grijns op haar gezicht.

'Hé Suus, ik dacht wel dat ik je hier zou aantreffen!'

Suus gaf Maria een zoen en moest lachten. 'Had je niet beter vrij kunnen nemen? Je wilt op je verjaardag toch niet naar die volwassen pubers luisteren.'

'O dat,' wuifde Maria het gesprek van zojuist weg. 'Misschien moet ik maar met je meegaan naar Zebra, daar wordt dit gedrag niet getolereerd.'

'Is dat zo?' vroeg Suus, 'worden ze daar kort gehouden?'

Maria knikte, haar lach verdween. 'Ja. Heel kort.' Ze legde haar hand tegen Suus' wang. 'Ik zal je missen, lieve Suus.'

Suus voelde de spanning en las de bezorgdheid in Maria's ogen. Maar haar gedachten gingen vooral naar haar nieuwe afdeling. Ze was er bijna. Bijna was ze bij hem.

HANNAH

Toen Hannah gisteravond de foto's naar haar computer overzette, had ze nog geen idee gehad wat ze zou aantreffen in de rapportage. Nu de bizarre waarheid zich voor haar ontvouwde, vergat ze bijna adem te halen. Op de vloer naast haar stond al een half uur een on-aangerode kop met inmiddels koude jasmijnthee.

Ze sloot haar ogen. De afgelopen jaren had ze zich vaak afgevraagd hoe Reinier deze man kon bijstaan. Hoe hij iemand kon verdedigen die tot zoiets walgelijks in staat was. Natuurlijk was het zijn werk, natuurlijk had ook het uitschot van de maatschappij recht op een eerlijk proces. Maar waarom moest uitgerekend hij het opnemen voor deze vervloekte psychopaat?

De omstandigheden waaronder de slachtoffers van Natan Z. om het leven waren gekomen, waren ronduit gruwelijk. Het had geleid tot grote maatschappelijke verontwaardiging. Nooit eerder had een strafzaak zoveel media-aandacht gekregen. Dat maakte van Reinier weliswaar een bekend advocaat, maar hij was allesbehalve populair. Ook Hannah had dat ondervonden, door de manier waarop mensen naar haar keken. Blikken van ongeloof en zelfs afgrijzen vertelden haar genoeg. De details die in de media genoemd werden, waren weerzinwekkend, maar bleken slechts het topje van de ijsberg. Onttrokken aan het oog van de wereld had jarenlang een megalomaan monster rondgewaard. En Reinier, haar eigen man, kende al diens gedaantes, hij wist beter dan wie ook wie Natan Z. werkelijk was. Wat bezielde hem om dit roofdier te verdedigen? Waarom, waarom? Het liefste zou ze het hem gewoon vragen, maar dat kon ze niet. Zo werkte het niet in hun relatie. Ze werkten in gescheiden werelden en daar lieten ze elkaar met rust.

Maar nu was ze, voor het eerst in alle jaren dat ze samen waren, zijn wereld binnengedrongen. Niet om Reinier beter te kunnen be-

grijpen, maar om Natan Z. te leren kennen. Haar zucht naar inspiratie voor een nieuwe thriller had haar over ongekende grenzen gedreven en bracht haar in de krochten van het brein van een psychopaat. Heen en weer geslingerd tussen ongelof, walging en nieuwsgierigheid voelde ze de vertrouwde, tintelende sensatie van een nieuw boek. Een nieuwe bestseller.